

ლელო

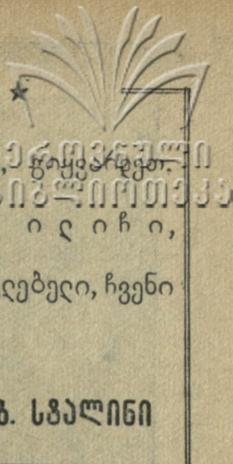
საპარტიო-სსრკ მიმდინარეობის საბჭოთაო პარტიის
ფიზიკური და სპორტის საქმეთა კომისიისა და პროფკავშირთა
საპარტიო-სსრკ საბჭოთაო საბჭოთა ორგანო

Орган Комитета по делам физической культуры
и спорта при Совете Министров Грузинской ССР и
Грузинского республиканского Совета профсоюзов
გამოცემის № 6 წელი

№ 6 (501)

კვირა, 20 იანვარი, 1952 წ.

ფასი 30 კაპ.

გახსოვდეთ, ჩვენი
შეისწავლეთ იღიბი,
ჩვენი მასწავლებელი, ჩვენი
ბეადი.
N. B. სვალინი

ღენინი და ფიზიკური კულტურა

28 წელიწადი შესრულდა მას შემდეგ, რაც გარდაიცვალა მშრომელი კაცობრიობის საყვარელი ბელადი და მასწავლებელი, კომუნისტური პარტიისა და საბჭოთა სახელმწიფოს ფუძემდებელი, კაცობრიობის უდიდესი გენიოსი ვლადიმერ ილიასძე ლენინი. ლენინის მოძღვრებაში, მისი ანდერძისადმი ერთგულმა საბჭოთა ხალხმა, რომელსაც ლენინის საქმის გენიალური განმგებლობა ამხანაგი სტალინი ხელმძღვანელობს, ააშენა მსოფლიოში პირველი სოციალისტური საზოგადოება და მტკიცედ მიდის წინ — კომუნისმის კაშკაშა მშვენიერებისაკენ.

ღიღინი ლენინის იდეები, მისი ანდერძი ფრთხვებს ისხამს იმ დიდ მუშაობაშიც, რომელსაც ეწევა ბოლშევიკური პარტია და საბჭოთა მთავრობა ჩვენი ქვეყნის მშრომელთა ფიზიკური აღზრდასათვის.

ვლადიმერ ილიასძე ლენინი მუდამ დიდ ყურადღებას უთმობდა ჩვენს ქვეყანაში ფიზიკულტურული მოძრაობის განვითარებას. „ჩვენს შრომის ქვეყანაში, — გენიალური შრომისკურტელეობით ამბობდა ვ. ი. ლენინი, — საჭიროა ფიზიკურად გამძლე ადამიანთა, ნებისყოფიან, მამაც, ენერგიული, მტკიცე ადამიანთა მილიონიანი არმიები. მათ ეკუთვნით მომავალი, მათი ხელით იქნება მოპოვებული ადამიანთა საზოგადოების ახალი საფუძვლები მშენებლობის უფლება“.

ღიღინი ლენინის ეს მითითება საფუძვლად დაედო ჩვენი ქვეყნის მშრომელთა ფიზიკური აღზრდას.

განსაკუთრებით დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდა ლენინი ფიზიკურ კულტურასა და სპორტს ახალგაზრდობის ყოველმხრივ აღზრდა-განვითარებას საქმეში. იგი ხაზგასმით აღნიშნავდა სულაობი და ფიზიკური აღზრდის პარამონულობის აუცილებლობას.

ამიტომაც, შემთხვევით არ არის ის, რომ საბჭოთა სკოლის არსებობის პირველივე წელს ლენინის ინიციატივით ფიზიკური აღზრდა შემოღებულ იქნა, როგორც აუცილებელი სასწავლო საგანი.

საბჭოთა ხელისუფლების არსებობის პირველივე წელს — 1918 წლის გაზაფხულზე, როდესაც ახალგაზრდა საბჭოთა რესპუბლიკა მძიმე დღეებს განიცდიდა, ლენინმა ხელი მოაწერა დეკრეტს საყოველთაო სამხედრო სწავლების შესახებ.

დეკრეტი საყოველთაო სამხედრო სწავლების შესახებ, რომლის მიღებაც გამოწვეული იყო, უპირველეს ყოვლისა, იმ დიდა სამხედრო საშიშროებით, რომლის წინაშეც აღმოჩნდა ახალგაზრდა რესპუბლიკა, მოითხოვდა მშრომელთათვის იარაღის ხმარების სწავლებას, მაუთითებდა ამ სწავლების ფორმებსა და მეთოდებზე, მაგრამ დეკრეტში დასახული იყო არა

მარტო ეს მთავარი ამოცანები; მასში მითითებული იყო მუშა და გლეხი ახალგაზრდობის კომუნისტური აღზრდას მეთოდები, რომელთა შორის მნიშვნელოვანი ადგილი დაეთმო ფიზიკურ კულტურას.

ამ ისტორიულ დეკრეტში ფიზიკური აღზრდა აღიარებული იყო, როგორც ახალგაზრდა თაობას კომუნისტური აღზრდის განუყოფელი ელემენტი, როგორც სოციალისტური სამშობლოს დაცვისა და მშვიდობიანი შრომისათვის საბჭოთა ხალხის პიონაღების მძლავრი საშუალება.

დეკრეტმა საყოველთაო სამხედრო სწავლების შესახებ, ფაქტურად, საფუძველი ჩაუყარა ჩვენს ქვეყანაში სამხედრო-ფიზიკულტურული მუშაობის, როგორც სახელმწიფოებრივ მნიშვნელობის საქმის, წამოწყებას.

ლენინის მითითების საფუძველზე მშრომელი მასებს ფიზიკურმა აღზრდამ ფართო გასაქანი პოვა. საყოველთაო სამხედრო სწავლების სისტემაში მუშა და გლეხი ახალგაზრდობა გადიოდა პოლიტიკურ მომზადებას, სწავლობდა იარაღის ხმარებას, იძენდა საჭირო ფიზიკურ წრთობას, მოკლედ, იძენდა საბჭოთა მებრძოლისათვის დამახასიათებელ თვისებებს. ცნობილია, რომ ამ ახალგაზრდობამ დიდი სამსახური გაუწია წითელ არმიას ჩვენი ქვეყნის შინაურ და სავაგრო მტრეთაგან ბრძოლაში.

შემდგომში, როცა ახალგაზრდა საბჭოთა რესპუბლიკამ თავიდან აიცილა სამხედრო საშიშროება, საყოველთაო სამხედრო სწავლებაში უფრო მეტი ყურადღება დაეთმო მუშა და გლეხი ახალგაზრდობის სწავლა-განვითარებას, ფიზიკურ კულტურასა და სპორტში მათ ფართოდ ჩაბმას.

ლენინის მითითებათა საფუძველზე ჩვენს ქვეყანაში შეიქმნა სპორტული ცენტრების, კლუბების, ტანვარჯიშის სკოლების ფართო ქსელი, გაიხსნა ფიზიკულტურის ინსტრუქტორთა კურსები, დაიწყო სპორტულ ნაგებობათა მშენებლობა. იმავე წლებში დიდი ბელადის ინიციატივით მოსკოვში დაარსდა პირველი უმაღლესი ფიზიკულტურული სასწავლებელი.

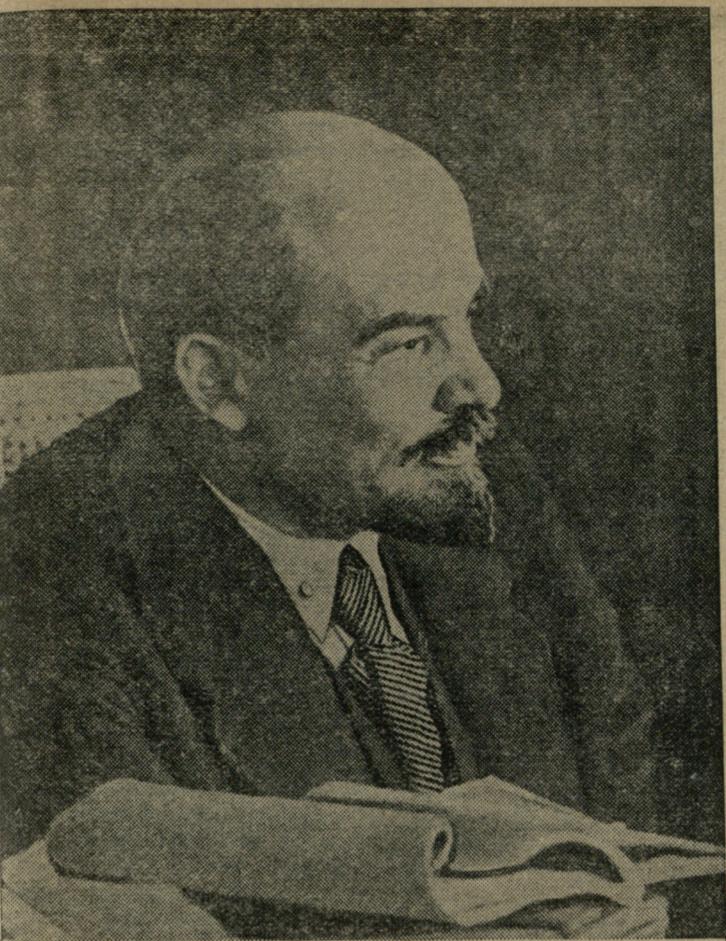
ლენინის მითითებებმა მშრომელთა ფიზიკური აღზრდის შესახებ დიდი ხელმძღვანელი როლი შეასრულეს კომკავშირის ცხოვრებაში, ლენინის ინიციატივით კომკავშირის III ყრილობამ, რომელიც 1920 წლის ოქტომბერში შედგა, მიიღო დადგენილება, სადაც ფიზიკური მომზადება აღიარებული იყო, როგორც კომუნისტური აღზრდის შემადგენელი ნაწილი, შრომისათვის და საბჭოთა სამშობლოს დაცვისათვის მშრომელთა მომზადების მძლავრი საშუალება.

ვლადიმერ ილიასძე ლენინის შეხედულებანი ფიზიკურ კულტურაში და სპორტზე გამოძინარაობდნენ მისი პირადი გამოცდილებიდანაც.

***

„ჩვენს შრომის ქვეყანაში საჭიროა ფიზიკურად გამძლე ადამიანთა, ნებისყოფიან, მამაც, ენერგიულ, მტკიცე ადამიანთა მილიონიანი არმიები. მათ ეკუთვნით მომავალი, მათი ხელით იქნება მოპოვებული ადამიანთა საზოგადოების ახალი საფუძვლების მშენებლობის უფლება.“

3. N. სვალინი

ლენინის ღიღლი ღროში

ხვალ სრულდება 28 წელი ბოლშევიკური პარტიისა და საბჭოთა სახელმწიფოს ფუძემდებლის, მშრომელთა საყვარელი ბელადისა და მასწავლებლის, რევოლუციის უდიდესი გენიოსი ვლადიმერ ილიასძე ლენინის გარდაცვალების დღიდან.

ლენინის სახელი უქრობი ჩირაღდანივით ანთა საბჭოთა კავშირის მშრომელთა გულეებში, მსოფლიოს ყველა ქვეყნის მშრომელთა გულეებში; ლენინის სახელი ადამრთოვანებს და რაზმებს მთელ პროგრესულ კაცობრიობას უქეთესი მომავლისათვის ბრძოლაში, მშვიდობას დაცვის საშუალებილო საქმეში.

ლენინის ღიღლი იდეებით შეიარაღებული სოციალისტური სახელმწიფოს მშრომელები, ლენინის საქმის გენიალური განმგებლობის ამხანაგი სტალინის წინამძღოლობით, განვლილი 28 წლის მანძილზე მტკიცედ მიდიან ლენინის ნაანდერძევი გზით და ყოველ დღეს მათთვის ახალი წარმატება მოაქვს.

ლენინის უქვედაც სახელთან უშუალოდაც დაკავშირებული საბჭოთა ხალხის ყოველი გამარჯვება, ყოველი ახალი ნაბიჯი, გადადგმული კომუნისმის ნათელი მშვენიერებისაკენ.

ჩვენი მრავალგზოვანი დედამშობლო — ლენინის იდეების ცოცხალი განსახიერებაა. მთელ მსოფლიოში მშვიდობის დაცვის დღობი, ქვეყანა, სადაც არ არსებობს ადამიანის მიერ ადამიანს ექსპლოატაცია, მკაფიო დამადასტურებელი იმისა, რომ პროლეტარიატს ბურჟუაზიის გარეშე წარმატებით შეუძლია ქვეყნის მართვა, რომ მას შესწევს ძალა სოციალისმის აშენებისათვის, რომ მხოლოდ სოციალისტური წესწყობალება აძლევს ხალხს თავისუფლებას, ბედნიერებას, მშვიდობას, მუშაობას, სწავლისა და დასვენების უფლებას.

განუხრებლად ასრულებს რა ლენინის ანდერძს, საბჭოთა ხალხმა ბოლშევიკური პარტიის ხელმძღვანელობით, გენიალურა ბელადის დიდი სტალინის წინამძღოლობით, ჩვენი ქვეყანა გადააქვია მძლავრ სოციალისტური სახელმწიფოდ, ძლიერ და ვერავ მტრებთან სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლაში გამარჯვებულ დაიცვა დიდი ოქტომბრის მონაპოვარი და ახლა შემოქმედებითი შრომის პათოსით აღსავსე წარმატებით ახორციელებს კომუნისმის მშენებლობის სტალინურ პროგრამას.

ყოველ ახალ წელს საბჭოთა ხალხის ცხოვრებაში ახალი გამარჯვება მოაქვს. ამ შესანიშნავ გამარჯვებებს

ჩვენი ქვეყნის მშრომელები აღწევენ იმით, რომ ისინი ერთგულად ემსახურებიან ლენინისმის საქმეს, ურღვევად არიან დარაზმული ლენინ-სტალინის ღიღლი ღროშის გარეშე და თავიანთ ყოველდღიურ საქმიანობაში ხელმძღვანელობენ ლენინისა და სტალინის მიერ შექმნილი ბოლშევიკური პარტიის მითითებებითა და დახმარებით.

სსრკ კავშირის დიდი მავალითი გვირუკი საქმეებისათვის რაზმებს სახალხო დემოკრატიას ქვეყნების მშრომელებს, რომლებიც, შეიარაღებული ლენინის იდეებით, სოციალისმს აშენებენ თავიანთ მშვიდობის-მოყვარე სახელმწიფოებში. დიდი წარმატებები მოიპოვეს ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის მშრომელებმა; ამ გამარჯვებათა მტკიცე საძირკველი — ლენინის საქმისადმი ერთგულებაა. წარმატებათ იბრძვიან სამეურნეო და კულტურული მშენებლობის დარგში გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის მშრომელები.

სულ სხვა სურათია ამერიკის შეერთებულ შტატებში, ინგლისში და აგრესიული ატლანტიკური ბლოკის სხვა ქვეყნებში. გააღლებული შეიარაღება, სამხედრო ბიუჯეტის შეუნელებელი ზრდა, აშკარა მზადება მესამე მსოფლიო ომისათვის, მშრომელთა არადამიანური ძარცვა და ექსპლოატაცია, სიღატაკე, შიმშილი და უფუფლებობა — აი, ასეთი კურსი აქვთ აღებული ამ სახელმწიფოთა მმართველებს.

ომის გამჩაღებელთა ბანაკის მეთაურად არის ამერიკის შეერთებული შტატების „სრულიად გამოშვლებული იმპერიალიზმი“ (ვ. ი. ლენინი).

ლენინი მკაფიოდ აღასტურებდა, რომ მიუხედავად ბევრი კაპარაკისა დემოკრატის შესახებ, ლაბიტალი არსად არ მეფობს ისე დაუნდობლად და თავხედურად, როგორც ამერიკის შეერთებულ შტატებში. დიდი ბელადის ამ შეფასებას ნათლად ამტკიცებს ამერიკის შეერთებულ შტატების ხელმძღვანელთა ბორიტი „მოდ-ვაწეობა“: ომი კარგაა, მშრომელთა ექსპლოატაცია, რასობრივი დისკრიმინაცია, მზადება ახალი ომისათვის.

ლენინ-სტალინის იდეებით აღჭურვილ საბჭოთა ხალხს არ აშინებს ომი, მაგრამ იგი მედგრად იბრძვის ომის წინააღმდეგ, მშვიდობისათვის მთელ მსოფლიოში. საბჭოთა ხალხი მშვიდობიანი, შემოქმედებითა შრომის ფერხულშია ჩაბმული და ლენინის ღიღლი ღროშით, სტალინის ბრძნული წინამძღოლობით მიდის წინ — კომუნისმისაკენ!

☆

ახალი რეკორდი

16 იანვარს ალმატის მახლობლად ზღებარე მალაქითიან საცივურაოზე (მედვი) ახალი საკავშირო რეკორდი

— 8:18,8 — დაამყარა ახალგაზრდა ლენინგრადელმა ვ. კრასილინიკოვმა 5.000 მეტრზე რბენაში.

ვლადიმერ ილიას-ძე ლენინი ნადირობის დროს მხატვარ სიდოროვის ნახატის რეპროდუქცია.

ლენინი ჭადრაკის ლაფასთან

ხალხთა დიდი ბელადის ვლადიმერ ილიას-ძე ლენინის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ყოველი შტრიხი საკაცობრიო კულტურის საგანძურის მრავალი დარგისადმი კომუნისტურ-რადიკალური ღვაწლის ბრწყინვალე მაგალითია.

სხვა საყვარელ მეცადინეობებთან ერთად, რომლებსაც ვლადიმერ ილიას-ძე ახალგაზრდობაში და შემდგომშიც გატაცებით უთმობდა თავისუფალ დროს, ჭადრაკიც ვეგვხვება.

საჭადრაკო ხელოვნებას, ასე როგორც სპორტის სხვა სახეებს, ლენინი აქტიური დასვენების საუკეთესო საშუალებად თვლიდა. მას შარტო თამაში როდი იტაცებდა; იგი საჭადრაკო შემოქმედების პრაქტიკულ-ფორმების შესანიშნავი შემფასებელიც იყო.

ჭადრაკის თამაში ვლადიმერ ილიას-ძემ ისწავლა 8-9 წლის ასაკში. ჭადრაკი ულანოვების ოჯახში დიდი სიმპათიით სარგებლობდა. „თითქმის მთელმა ჩვენმა ოჯახმა იცოდა ჭადრაკის თამაში—იგონებს ლენინის უმცროსი ძმა დიმიტრი ილიას-ძე. — განსაკუთრებით მისი დიდა მოყვარული იყო ჩვენი მამა ილია ნიკოლოზის-ძე.“

ჭადრაკით თავისა გატაცება ილია ნიკოლოზის-ძემ ვადაცა თავის ბავშვებს ვლადიმერს, ალექსანდრეს, დიმიტრის, ანას, მარიამს და ოლღას. „აქ ჩვენმა დედამ მარიამ ალექსანდრეს ასულსაც ვერ შეძლო არ აპყრობდა საერთო გატაცებას“, — ფიქრობს დიმიტრი ილიას-ძე.

ოჯახში დიდხანს ინახებოდა ლენინის მამის მიერ პალმის ხისაგან გამოთლილი ჭადრაკის ფიგურები, რომლებიცაც ბავშვებს ისწავლეს თამაში ილია ნიკოლოზის-ძის გარდაცვალების შემდეგ ჭადრაკის ეს ფიგურები დედამ საჩუქრად გაუწვავინა ვლადიმერ ილიას-ძეს საზღვარგარეთი ფოსტას დაუღვრებოდა ეს ისტორიული ჭადრაკი, სამწუხაროდ, დაკარგა.

ულანოვების ოჯახში უძლიერეს მოჭადრაკედ აღიქვამოდა ლენინის უფროსი ძმა ალექსანდრე.

ყაზანში სტუდენტობის წლებში (1888-1889 წ. წ.) ვლადიმერ ილიას-ძე თავის ბიძაშვილთან ერთად ხშირად დადიოდა ჭადრაკის კლუბში. ლენინი სერიოზულად ეცადებოდა ყოველ პარტიას, მას არ უყვარდა მსუბუქე პარტიები. დიმიტრი ილიას-ძე, რომელიც თვითონ იყო ჭადრაკის დიდი მოტრფიალე, 1926 წელს საჭადრაკო უფროსად „64“-ში წერდა: „ვლადიმერ ილიას-ძეს ჰქონდა შესანიშნავი წესა, რომელსაც თვითონ იცავდა და მკაცრად მოითხოვდა მოწინააღმდეგისაგან. ვაკეთებულ სელებში არავითარ შემთხვევაში უკან არ უხრდა დაებრუნებინათ — მოკიდევ ხელი ფიგურას, იმითვე უთმავ...“

როდესაც ვლადიმერ ილიას-ძე სუსტ მეტოქეს ეთამაშებოდა, იგი მას ძაღლის გათანაბრების მიზნით წიხ აძლევდა ამა თუ იმ ფიგურას. მაგრამ როდესაც თავმოყვარე პარტნიორი ამხე უარს ამბობდა, ვლადიმერ ილიას-ძე ჩვეულებრივ იტყოდა: „ჩა საინტერესოა ჩემთვის თანაბარი ძალებით თამაში, როდესაც არ არის საჭირო ფიქრი, ბრძოლა...“

ლენინისათვის ჭადრაკის თამაში მთავარი იყო შეუპოვარი ბრძოლა, საუკეთესო სულის მოძიება მძიმე და თითქმის უიმედო მდგომარეობაში; მას კმაყოფილებას ვერცხდა მოწინააღმდეგის მოხდინილი, ლამაზი სელები. მაშინ, როდესაც პარტნიორი სუსტი სვლით მას მოგების შესაძლებლობას მისცემდა, ლენინი ღიმილით იტყოდა ხოლმე: „ეს მე კი არ მოვიფიქრე, არამედ შენ წააგე.“

სამწუხაროდ, ლენინის პარტიების ჩანაწერები არ შენახულა. ვლადიმერ ილიას-ძეს უთამაშია ბევრ ძლიერ მოჭადრაკესთან. ახალგაზრდობისას (1889 წ.) მან სამაჩაბლოს ერთ-ერთ განდიკა-ტურნირში პირველი ადგილი დაიკავა. სადაც გაუჭირო ცნობილ რუს მოჭადრაკე ა. ხარდინს; არანაკლები ანტირუსული თამაშობდა ჭადრაკს ვლადიმერ ილიას-ძე მიწურ-

მოწერით, ასე, სოფელ შუშენსკოეში გადასახლებისას იგი ამ წესით ეთამაშებოდა ვადასახლებულ რევოლუციონერს 3. ლეპეშინსკის. ლეპეშინსკი კმაყოფილების გრძობით იგონებს, რომ ლენინი თავის წერილებში საჭადრაკო სვლებთან ერთად მიზიარებდა თავის ლატერატურულ გვეგმებს, თავის აზრებს პოლიტიკურ საკითხებზე და სხვ.

ლენინმა გვერდი არ აუარა ჭადრაკის ისეთ თავისებურ და რთულ დარგს, როგორც არის საჭადრაკო კომპოზიცია. ცნობილია ვლადიმერ ილიას-ძის მიერ ძმები პლატონების ეტიუდის მაღალი შეფასება.

თავის შესანიშნავ შრომებში ვლადიმერ ილიას-ძე აზრის უფრო მკაფიოდ, ყველასათვის გასაგებად გამოსახატავად მოხდენილად იყენებდა ჭადრაკის ცნებებს მაგალითად, თავის შენიშვნებში (1900 წლის ბოლო) ვლადიმერ ილიას-ძე მოგვითხრობს, როგორ აპირებდა პლეხანოვი რედუქციის შემადგენლობიდან თავისი წასვლის მუქარით სოციალ-დემოკრატიული „ისკრის“ გამოცემის ჩაშლას. როდესაც რედუქციის დანარჩენი წევრები მას ამასი არ ეთანხმებოდნენ, იგი ჩქარა „თანხმდება“...

ლენინმა პლეხანოვის მანერა ასე გაუფიქრა: „... პლეხანოვის განცხადება თანარედაქტორობაზე უარის შესახებ იყო უბრალო მახე, ვთვლილი საჭადრაკო სვლა, ვათვალისწინებულნი ხდებოდა მისი იდეა „აქონებისათვის“.“

ჩვენს ქვეყანაში საჭადრაკო-სამაშო მოძრაობის განვითარებას საფუძვლად დაედო ლენინ-სტალინის მოძღვრება პარტიულ-კულტურის შესახებ და დღეს საბჭოთა მოჭადრაკეები პირველნი არიან მსოფლიოში.

დღი ლენინის იდეები, მისი ცხოვრებისა და მოღვაწეობის პირადი მაგალითი მოუწოდებს საბჭოთა ადამიანებს კიდევ უფრო სრულყოფილად დაეუფლონ კაცობრიობის მიერ შექმნილ კულტურას.

თ. გიორგაძე,
ისტატობის კანდიდატი.

„ისკრის“ მოწინავე რადიკალი საჭყო

შხარაძემ. (ჩვენი კორ.) უკანასკნელ ხანებში ნებაყოფლობითი სპორტ-საზოგადოება „ისკრის“ რადიკალიზაციის საბჭომ შესამჩნევად გააუმჯობესა ფიზკულტურულ-სპორტული მუშაობა. ორგანიზაციის წევრთა რიცხვი 670 კაცამდე გაიზარდა, ამდღეს რადიკალური ფიზკულტურული სპორტული ოსტატობის დონე და სხვ.

ამ დღეებში გაიმართა „ისკრის“ რადიკალიზაციის საანგარიშო მოხსენებით გამოვიდა რადიკალიზაციის საბჭოს თავმჯდომარე ამხ. დ. მგალობლიშვილი.

— ჩვენი რადიკალური ფიზკულტურული ერთეული წარმატება — განაცხადა მომხსენებელმა, — შედეგია იმ ნაყოფიერი მუშაობისა, რასაც „ისკრის“ რადიკალიზაციის საბჭო აწარმოებდა მთელი წლის განმავლობაში. მხატვარის რადიკალიზაციის საბჭომ კარგად გაანაღდა მშენებლისათვის მომზადების გეგმა: საანგარიშო პერიოდში მშენებლისათვის მომზადდა 203 ნიშნისანი ნაცვალ გეგმით გათვალისწინებული 190 კაცისა, მშენებლისათვის 40 კაცის ნაცვალ — 48.

მოდერნიზაციის მოპოვებულ აგრეთვე თანრიგის სპორტსმენთა და საზოგადოებრივ ინსტრუქტორთა მომზადების საქმეშიც.

„ისკრის“ რადიკალიზაციის საბჭოს მთელი რიგი მოწინავე სასკოლო ძირითადი ფიზკულტურული კოლექტივები (სოფ. მეღაჭეღურის 8-წლიანი

სკოლა, მხატვარის პედსაწავლებელი, ძიმითისა და სხვა) მუშაობენ ქალაქის პირველი კლასის სასკოლო სკოლაში.

ამ მოწინავე ფიზკულტურული ორგანიზაციებთან ერთად რადიკალიზაციის კოლექტივები, რომლებიც ჯერ კიდევ ვერ გარდაქმნეს თავიანთი მუშაობა და სუსტად გამოიყურებინ (ჯუმათის, ვაკეჯვრის და შრომის სკოლების ფიზკულტურული ორგანიზაციები).

მოხსენების გარშემო გამართულ კამათში გამოსულმა ამხანაგებმა ილია პარაკეს „ისკრის“ რადიკალიზაციის მუშაობაში არსებულ ნაკლოვანებებზე აღნიშნულ იქნა, რომ მხატვარის რადიკალიზაციის საბჭო მუშაობას უმთავრესად აწარმოებს დამატებით და საშუალო სკოლების თანამშრომელთა შორის; სუსტად არის დაყენებული მუშაობა სხვა ორგანიზაციებში (ერძოლ, საფინანსო-საბანკო, პოლიტ-საგანმანათლებლო და პოლიგრაფიკულ-ველობის პროფკავშირების წევრთა შორის).

კონფერენციამ მკაცრად გააკრიტიკა „ისკრის“ რადიკალიზაციის ფიზკულტურისა და სპორტული ქალაქის სუსტად ჩამოსაღების

დასასრულ არჩეულ იქნა „ისკრის“ რადიკალიზაციის ახალი შემადგენლობა.

ქ. ჩხაიძე

პრალაქების პერიოდში

მოსწავლეთა არდადეგების პერიოდში ბათუმში გაიმართა მთელი რიგი საინტერესო სპორტული შეჯიბრებები.

მოსწავლე ფერებურთელთა შორის ასპარეზობაში ქალთა შორის გამარჯვება მოიპოვეს მე-7 საშუალო სკოლის წარმომადგენლებმა, ხოლო ვაჟთა შორის — მე-3 საშუალო სკოლის სპორტსმენებმა.

საჭადრაკო კლუბში რამდენიმე დღეს მიმდინარეობდა მოსწავლეთა პირადი პირველობა. ჰაბუტა შორის პირველი ადგილი დაიკავა მეორე-თანრიგისანმა ვ. ჩხაიძემ (მე-3 სკოლა), რომელმაც დაამარცხა ყველა მოწინააღმდეგე.

გოგონათა შორის გამარჯვება წილად ხვდა მე-8 სკოლის მეათეკლასელს ა. ჩაიკოვსკიას; ნიკიერმა ნორჩმა მოჭადრაკე 15 შესაძლებლობიდან მოაგროვა 15 ქულა.

ჩატარდა აგრეთვე შეჯიბრება კრივში, ჭიდაობაში, აკრობატიკაში და მხატვრულ ტანვარჯიშში.

შ. ძეშელაძე

ბათუმი.

რადიკალური ჩემპიონი

საინტერესო სპორტული ბრძოლებით აღინიშნა ხაშურის რადიკალური სკოლის პირველობა კალათბურთში.

გათამაშებულ მონაწილე 7 გუნდიდან დაწინაურდნენ ფიზიკური აღზრდის პედაგოგური სასწავლებლის გუნდი და ვაჟთა პირველი საშუალო სკოლის II ნაკრები გადამწყვეტი შეხვედრა მათ შორის დამთავრდა სკოლის მოსწავლეთა გამარჯვებით.

გ. ჩიქოვანი,

ხაშურის ფიზკულტურის რადიკალიზაციის თავმჯდომარე.

საკავშირო კომიზიზი

მოცურავეთა მიზანდასახული მომზადებისათვის, უკეთესი პირობების შექმნისა და მათი სპორტული შედეგების შემდგომი გაუმჯობესებისათვის ფიზკულტურის საკავშირო კომიტეტმა შეიქმნა მთელი რიგი ცვლილებები ცურვის საკავშირო სპორტული კლასიფიკაციის სათანადო ნორმატივებში. კერძოდ, საგრძობლად გაზარდილია ნორმები ვაჟთათვის ბრასის სტილით ცურვაში 200 მეტრზე, ბატერფლით 100 მეტრზე, გვერდზე ცურვაში 100 და 300 მეტრზე, ქალთათვის — გვერდზე ცურვაში 100 მეტრზე. საკავშირო სპორტული კლასიფიკაციიდან ამოღებულია სათანადო მოთხოვნები ქალთათვის ნებისმიერი სტილით ცურვაში 1.000 მეტრზე და გვერდზე ცურვაში 200 მეტრზე.

კომიზიზი

დადგენილია აგრეთვე ახალი საკლასიფიკაციო ცნობები ტრამპლინიდან და კომპიუტრიდან წყალში ხტომაში. გარდა ამისა, საკავშირო კომიტეტმა დააწესა საკავშირო რეკორდების ახალი სარეგისტრაციო სია ცურვაში ამ სიის თანახმად 1952 წლის 1 იანვრიდან რეგისტრირებულ იქნება შემდეგი რეკორდები: ვაჟთათვის და ქალთათვის — 100, 200, 400, 500, 800 და 1.500 მეტრზე ნებისმიერი სტილით, 100 და 200 მეტრზე ბრასით, ბატერფლით და ზურგზე, 100 მ გვერდზე; კომპლექსური ცურვაში 300 მეტრზე; ამანატურაში 4X100 მ., ნებისმიერი სტილით და კომბინირებულ ამანატურაში 3X100 მ. გარდა ამისა, ვაჟთათვის რეგისტრირებულ იქნება რეკორდი ამანატურ-

ვაში 4X200 ნებისმიერი სტილით. ჰაბუტებისა და გოგონებისათვის რეგისტრირებულ იქნება რეკორდები 100, 200 და 400 მეტრზე ნებისმიერი სტილით; 100 და 200 მეტრზე ბრასით, ბატერფლით და ზურგზე; ამანატურაში 4X100 ნებისმიერი სტილით და კომბინირებული ამანატურაში 3X100 მეტრზე. ჰაბუტებისათვის რეგისტრირებულ იქნება აგრეთვე რეკორდი ამანატურაში 4X200 მეტრზე ნებისმიერი სტილით. დადგენილია იმ დისტანციებისა და ცურვის სახეობათა სია, რომელთა მიხედვითაც გაიმართება დიდი მასშტაბის შეჯიბრებები. კერძოდ, შეჯიბრებები სსრ კავშირის პირველობაზე, მოკავშირე რესპუბლიკებისა და ქალაქების, აგრეთვე სპორტსაზოგადოებათა და უწყებათა პირველობები გაიმართება შემდეგი პროგრამით: ვაჟთათვის და ქალთათვის 100 და 400 მეტრზე ნებისმიერი სტილით, 200 მეტრზე ბრასით და ბატერფლით, 100 მ. ზურგზე, გარდა ამისა, ვაჟები ერთმანეთს შეჯიბრდებიან ცურვაში 1.500 მეტრზე და ამანატურაში 4X200 ნებისმიერი სტილით, ხოლო ქალები — ამანატურაში 4X100 ნებისმიერი სტილით. საკავშირო, რესპუბლიკური და საქალაქო შეჯიბრებები ჩატარდება აგრეთვე შეცვლილი პროგრამით: ჰაბუტები — 100 და 400 მეტრზე ნებისმიერი სტილით, 200 მეტრზე ბრასით და ბატერფლით; 100 მ. ზურგზე; ამანატურაში 4X200 მეტრზე ნებისმიერი სტილით. გოგონათა პროგრამაში შეტანილია ასპარეზობაში 100 და 400 მეტრზე ნებისმიერი სტილით, 200 მეტრზე ბრასით, 100 მეტრზე ბატერფლით და ზურგზე და ამანატურაში 4X100 მ. ნებისმიერი სტილით.

ახალი წიგნები

„ფიზკულტურა ი სპორტის“ სახელმწიფო გამომცემლობამ გამოუშვა პროფესორ პ. ლესგაფტის თხზულებათა I ტომი, რომელიც შეიცავს „სასკოლო ასაკის ბავშვთა ფიზიკური განათლების“ პირველ ნაწილს. წიგნს წამდგარებული აქვს პროფ. გ. შახვერდოვის ვრცელი შესავალი სტატია, რომელშიც აღწერილია გამოჩენილი რუსი მეცნიერის ლესგაფტის ცხოვრება და მოღვაწეობა.

საინტერესოა აღინიშნოს, რომ გავითი „ივერია“ დიდი ყურადღებით ეკიდებოდა ლესგაფტის მოღვაწეობას და თავის ფურცლებზე ხშირად უთმობდა ადგილს მის ლექციებს, ათავსებდა სტატიებს ფიზიკური აღზრდის დარგში ლესგაფტის მოღვაწეობის შესახებ. ასეთი წერილები „ივერიაში“ გამოქვეყნდა 1893 წელს („ბავშვის ფიზიკური განვითარება და აღზრდა“, „ფიზიკური აღზრდა ყმაწვილებისა“ და სხვ.).

3. აზრილონი

„ფიზკულტურა ი სპორტის“ სახელმწიფო გამომცემლობამ რუსულენაზე გამოცხა სპორტის დამსახურებული ოსტატის ნ. სერის წიგნი „ტანვარჯიშის ოსტატობის მოწივეობისათვის“, რომელშიც ავტორი იხსენებს საინტერესო და სასარგებლო რჩევადარბებებს თუ როგორ უნდა იმეცადინოს ტანვარჯიშში, როგორ დაგეგმოს თავისი წვრთნა და სხვ.

ნ. სერი მოუწოდებს ტანვარჯიშეებს დიდი ყურადღება დაუთმონ საერთო ფიზიკურ მომზადებას.

8. პირიმელაზი

მოკლე ცნობები

ახმეტის რადიკალი. სოფელ ბუღაანის კოლმურენ ახალგაზრდობის შორის ნადირობა დიდი სიყვარულით სარგებლობს. ამ ბოლო დროს განსაკუთრებით ისახელა თავი ახალგაზრდობა მონადირე გ. გოგავაშვილს, რომელმაც მოჰკლა დათვი და მგელა.

9. სალომეიშვილი

ფოთი. დამთავრდა საქალაქო პირველობის გათამაშება ფრენბურთში, რომელშიც მონაწილეობდა 8 უძლიერესი კოლექტივი.

ბ. ლომია

ბათუმი. მიმდინარე წელს აქ პირველად გაიმართა მაგდის ჩოგბურთელთა ასპარეზობა, რომელშიც გაიმარჯვა „დინამის“ გუნდმა.

ბ. პავლიშვილი

სასპორტო კომპლექსი

13 ჩემპიონატის ისტორია

1936 წლამდე სსრ კავშირის პირველობას ერთმანეთს ქალაქების ნაკრები გუნდები ეცილებოდნენ. 1936 წელს — პირველად საბჭოთა სპორტის ისტორიაში — ჩვენი ქვეყნის ჩემპიონის საპატიო წოდებისათვის ბრძოლა გაიმართა ნებაყოფლობით სპორტულ საზოგადოებათა კოლექტივებს შორის და მას შემდეგ ეს გათავისუფლება ამგვარი სისტემით ტარდება.

13-ჯერ გათამაშდა მას შემდეგ სსრ კავშირის ჩემპიონატი. იცვლებოდა ჯგუფების რიცხვი, გუნდების რაოდენობა. იცვლებოდა შეჯიბრების პირობები და ჩათვლითი სისტემა, მაგრამ უცვლელი რჩებოდა პირველობის იდეა — ჩემპიონის წოდებისათვის ბრძოლაში საბჭოთა გუნდებს აქვთ უპირატესობა ტაქტიკურ-ტექნიკური და ფიზიკური მომზადების ღონე, მორალური სიმტკიცე, კიდევ უფრო სრულყოფილად დაგეგმვით თამაშის საკუთარი, საბჭოური სტილი.

თბილისის „დინამო“ 1936 წლის საგზაფხულო გათამაშებაში მონაწილეობდა „ბ“ ჯგუფში 5 მოგება და მხოლოდ 1 ფრ — ასეთი ბრწყინვალე შედეგით დაამთავრეს თბილისელებმა 1936 წლის „გზაფხული“, „სამშობლოდ“ კი უმადლეს — „ა“ ჯგუფში გადინაცვლეს და უძლიერესთა შორის III ადგილი დაიმკვიდრეს. ამ წლებში გუნდს წვრთნიდა გ. ფაჩულია.

1937-38 წლებში თბილისის „დინამო“ დაიკავა შესაბამისად IV და VI ადგილი.

შემდგომ გათამაშებებს „სამხრეთელები“ საბრძოლო მზადყოფნაში შეხვდნენ. მაღალი კლასის ფეხბურთელები, გამოცდილი მწვრთნელის მ. ბუტუსოვის ხელმძღვანელობით მშვენივრად შეთამაშდნენ და ჩვენი ქვეყნის სტადიონებზე აჩვენეს შესანიშნავი თამაში. 1939-1940 წლებში მათ მოიპოვეს II ადგილი.

პირველივე ომის შემდგომ ჩემპიონატში (1945 წ.) ჩვენმა გუნდებმა ცხადყვეს, რომ ომის წლებმა ვერ შეარყია საბჭოთა ფეხბურთის მაღალი კლასი. თბილისის „დინამო“ მთელი გათამაშების მანძილზე ლიდერთა რიცხვში იყო და საბოლოოდ IV ადგილზე გავიდა.

1946-47 წლების სეზონი „სამხრეთელებმა“ თანაბარი წარმატებით ჩაატარეს და III ადგილზე გაიღწიეს. ამ წლებში გუნდს წვრთნიდა ა. უორდანი.

1948 წელს გუნდი გამოდის IV ადგილზე, ხოლო ერთი წლის შემდეგ — მეექვსეზე. გუნდის მწვრთნელად იყვნენ ა. სოკოლოვი, მ. მინაივი და მ. ბერძენიშვილი.

1950 წელს „დინამო“ გულმოდგინედ იქნა დაკომპლექტებული ახალგაზრდა, ნიჭიერი ფეხბურთელებით, რომელთაც ჩინებულად აითვისეს და განაგრძეს ძველი თაობის ტრადიციები. მწვავი ბრძოლების შემდეგ დინამოელებმა III ადგილი დაისაკუთრეს.

განსაკუთრებით დაძაბული და საინტერესო იყო XIII ჩემპიონატი.

ქართველი ხალხის საამაუო შვილის ამხანაგ ლ. პ. ბერიას ინიციატივით 1925 წელს თბილისში ჩამოყალიბდა სპორტსაზოგადოება „დინამოს“ ფეხბურთელთა გუნდი. კარგად დაეცნებულმა სახწავლო-საწვრთნელმა მუშაობამ და მოთამაშეთა ყურადღებით შერჩევამ მალე შესანიშნავი ნაყოფი გამოიღო. პირველი ოფიციალური მატჩიდან ორი წლის შემდეგ თბილისის „დინამომ“ უკვე ქალაქის ჩემპიონისა და რესპუბლიკის უძლიერესი გუნდის სახელი მოიპოვა. 1928 წელს დინამოელებმა დიდ წარმატებას მიაღწიეს — მოიხვედნენ აზიურკავკასიის ჩემპიონის საპატიო წოდება. ამით დაიწყო მეგობრული კოლექტივის სახელოვანი გზა.

ამხანაგურ შეხვედრებში მოსკოვის, ლენინგრადის, ხარკოვის, კიევის, როსტოვის, ივანოვოს და სხვა ქალაქების გუნდებთან თბილისის „დინამო“ ხშირად გამოდიოდა გამარჯვებული. ძლიერ მეტოქეებთან საინტერესო მატჩებში გუნდი იწრთობოდა და სრულყოფილად მიდიოდა.

1934 წლიდან თბილისის „დინამომ“ მოიპოვა სსრ კავშირის პირველობისათვის ბრძოლაში უძლიერეს გუნდებს შორის მონაწილეობის უფლება.

მოსკოვის, ლენინგრადის, კიევის, მინსკის, კუიბისევის, სტალინგრადის, რიგისა და სხვა ქალაქების ფეხბურთის მოყვარულნი კარგად იცნობენ ტემპერამენტთან, მაღალტექნიკურ, ენერგიულ თბილისელებს. არაერთხელ წარმატებით დაუცავს საბჭოთა სპორტის დიდება დინამოელთა კოლექტივს ჩვენი სამშობლოს საზღვრებს გარეთაც. თბილისის დინამოელებმა ბრწყინვალედ ჩაატარეს მატჩები ირანის, რუმინეთის, პოლონეთის უძლიერეს გუნდებთან თბილისის „დინამოს“ ოსტატ ფეხბურთელთა გუნდი ღირსეულად ატარებს ჩვენი რესპუბლიკის სახელოვანი სპორტული კოლექტივის სახელს.

თბილისის „დინამოში“ უფროს მწვრთნელად მოვალა მ. იაკუშინი, რომელმაც კარგად მოამზადა გუნდი. თბილისელმა ოსტატებმა პირველად ომის შემდგომ წლებში მოიპოვეს II ადგილი.

ბროლის თასისათვის ბრძოლაში

არის მატჩები, რომლებიც არასოდეს არ ავიწყდებათ ფეხბურთის მოყვარულთ. გადის წლები და ეს თამაშები ყველა თავისი დეტალითა და წვრილმანი ისე ცოცხლად აღბეჭდილი მესხიერებაში, როგორც ახალი.

ასეთი იყო 1936 წლის თასის პირველი გათამაშების მეოთხედფინალური მატჩი. მოსკოველი მაყურებლები ახლაც იხსენებენ დედაქალაქის „სპარტაკის“ და თბილისის „დინამოს“ დაუეიწყარ შეხვედრას, რომელსაც არც თუ ისე დიდი ინტერესით ელოდნენ. მართლაც, რა უნდა ექნა „ა“ ჯგუფის დებიუტანტს — თბილისის „დინამოს“ — მრავალ საფეხბურთო ბრძოლაში გამომბრძმებელ „სპარტაკთან“.

მაგრამ 240 წუთი დაჰქირდა გამარჯვებულის გამოვლინებას, 240 მწვავი და ცხარე ბრძოლით აღსავსე წუთი.

პირველ მატჩში, როცა ანგარიში 3:1 იყო მოსკოველთა სასარგებლოდ, თამაშის დამთავრებას ცოცხლა აკლდა. „სპარტაკის“ ქომაგები უკვე ნახევარფინალური მატჩის მეტოქესთან შეხვედრის პროგნოზებს აკეთებდნენ და „თავის“ გუნდის გამარჯვებაში ეტკვი აღარ შეჰქონდათ. არავინ ელოდა იმას, რაც „სამხრეთელებმა“ გააკეთეს: რამდენიმე წუთში მთლიანად დაეუფლნენ მოედანს, ზედიზედ 2 ბურთი გაიტანეს და ანგარიში გაათანაბრეს — 3:3.

დებულების თანახმად გუნდები მეორე დღეს შეხვდნენ ერთმანეთს. ეს იყო უაღრესად დაძაბული, შესანიშნავი თამაში. წინააღმდეგობით პირიქით გამეორდა: ანგარიში 3:1 თბილისელთა სასარგებლოდ ბოლო წუთებში გაქვითეს მოსკოველებმა, მაგრამ დამატებით დროში ქართველმა ფეხბურთელებმა მეტოქეს უჩვეულოდ მაღალი ტემპი შესთავაზეს და მათ კარში 3 ბურთი გაიტანეს (6:3).

თასის გათამაშების ულმოებელი წესი, როცა დამარცხებული ჰქარ-

გავს ყოველგვარ პრეტენზიას გილოზე, განსაკუთრებულ სიმწვავეს ჰმატებს შეხვედრებს.

თბილისის „დინამოს“ სამართლიანად თვლიან ერთ-ერთ უძლიერესად თასის მებრძოლთა შორის, მართლაც. თბილისელები ექვსჯერ მონაწილეობდნენ ნახევარფინალურ შეხვედრებში (1936, 1937, 1938, 1939, 1946, 1948 წ. წ.) და სამჯერ — ფინალში (1936, 1937, 1946 წ. წ.).

ბრწყინვალე დამწყებნი და ღირსეული გამგრძელები

ბევრმა შესანიშნავმა ოსტატმა „აიღვა ფეხი“ თბილისის „დინამოში“, მრავალი საუკეთესო ფეხბურთელი აღზარდა სახელოვანმა კოლექტივმა.

აი ისინი, ვინც პირველად იცავდა საქართველოს პირველი გუნდის სახელს: მეკარე ა. ღორბოვი, მცველები შ. შვეგულიძე და ე. ნიკოლაიშვილი, ნახევარმცველები გ. ჯორბენაძე და გ. გაგუა, თავდამსხმელები ბ. პაიქაძე, მ. ბერძენიშვილი, ნ. სომოვი, ი. პანინი და სხვ.

1937 წლიდან გუნდს შეემატნენ მეკარე ა. ტყეშელაშვილი, მცველი გ. კუმბურძე, ნახევარმცველები ბ. ფროლოვი, მ. მინაივი და ა. კიქაძე, თავდამსხმელები გ. ბერძენი, თ. გაუაშვილი და გ. ჯგუჯელაძე.

ეს იყო ძირითადი ბირთვი, რომელმაც შექმნა მონოლითური, შეწყობილი ანსამბლი. ამ ოსტატებმა შეიმუშავეს თამაშის ის საკუთარი, მეკეთრად განსხვავებული სტილი, რომელიც დღემდე შერჩა გუნდს.

შემდგომ წლებში გუნდში მოვიდნენ მცველები გ. ჭელიძე და უ. სალდაძე, თავდამსხმელები ა. ხარბელია და გ. პანიუკოვი.

პირველ, ომის შემდგომ ტურნირში (1945 წ.) თბილისის „დინამომ“ ახალი მოთამაშეები გამოჩნდნენ: მეკარე ს. შუღრა, თავდამსხმელები გ. ანთაძე და ა. ლოლობერიძე, ხოლო ერთი წლის შემდეგ მცველები ი. სარჯველაძე და ნ. ძიპაშვილი.

1947 წელს გუნდი მოთამაშეთა ერთგვარ კრიზისს განიცდიდა. ძველი თაობის გამომბრძმებელმა ოსტატებმა დატოვეს მოედანი, ხოლო გამოუცვლელი ახალგაზრდობა ჯერ კიდევ არ იყო სათანადოდ შეთამაშებული. მალე გუნდს შეემატნენ მეკარე ე. მარანიანი, თავდამსხმელები რ. მჭარაძე, ა. თოდრაი, ა. ზაზროშვილი, ს. ჯგუჯელაძე.

აეწყო ანსამბლი. კვლავ ძველებურ ყაიდაზე შეთამაშდა კოლექტივი, თუმცა იგრძნობოდა ტაქტიკური ხარვეზები.

გასულ წელს მინიმუმამდე დავიდა ეს ხარვეზები. მწვრთნელმა მ. იაკუშინმა და მ. მინაივმა (იგი გუნდის მწვრთნელად 1940 წლიდან) ბევრი რამ გააკეთეს გუნდის ტაქტიკური პროფილის საბოლოო დადგენისათვის.

ახლა „სამხრეთელები“ შესანიშნავად არიან დაკომპლექტებული. ნიჭიერი, ენერგიული ახალგაზრდობა უკვე კარგად არის დაუფლებული ფეხბურთის რთულ ტექნიკასა და ტაქტიკას, თავდამსხმელებში მ. ჯორჯუა, ი. ვარდიშიაძი, ა. ჭკუასელი, კ. გაგანიძე, მცველები გ. ელოშვილი და ჯ. რუსაძე, ნახევარმცველები ა. კლაძე, გ. ჯგუჯაძე, ახალგაზრდა მეკარე შ. კიტია და სხვანი წარმატებით აგრძელებენ კოლექტივის სახელოვან ტრადიციებს.

შესანიშნავი ტრადიციები

ძნელია ზუსტად იმის დადგენა, თუ როდის, რომელმა ფეხბურთელმა დატოვა პირველად თავისი სამოქმედო არე და მეზობელ სექტორში გადაინაცვლა. თამაშის მსვლელობაში ათასგვარი ვარიაცია წარმოიქმნება და ფეხბურთელთა მიერ ადგილების ცვლას მუდამ ჰქონდა ადგილი. ან ცენტრალური თავდამსხმელი გავიდა მარჯვენა შეამარბის ზონაში, ან გარემარბები ჩამოყვებოდნენ ბურთს საჭირო მომენტში თავისი კარისაკენ, მაგრამ ეს ხდებოდა იშვიათად, მხოლოდ უპილოდეს აუცილებლობისას; ყოველი მოთამაშე, ძირითადად, თავის ნაკვეთს „ემსახურებოდა“ და იქ მოქმედებდა.

ეს, მრავალი წლის მანძილზე გაბატონებული „ქანონი“ პირველად თბილისის „დინამომ“ დაარღვია. საბჭოთა ფეხბურთის უბადლო ვირტუოზმა ბორის პაიქაძემ პირველად „გადალახა“ ლიმიტირებული საზღვრები და შექმნა „მოხეტიალე“ თავდამსხმელის განუმეორებელი სახე. შეუღარებელი დიდოსტატი ერთნაირი სიძლიერით თამაშობდა თავდასხმის ყოველ სექტორში და საბრძოლო პოზიციების ხშირი შეცვლით მოულოდნელ იერიშებს ახორციელებდა მეტოქის კარზე.

ასეთივე „დაუდევარი“ იყო მეორე შესანიშნავი ქართველი ფეხბურთელი გაიონ ჯგუჯელაძე — რთული დრინგის უნაკლო შემსრულებელი.

მეტოქის დაცვის დეზორგანიზაციის ეს საუკეთესო საშუალება — ადგილების ცვლა — თბილისის „დინამოს“ დანარჩენმა თავდამსხმელებმა ვანიუყოფა, ა. ხარბელიამ, ვ. ბერძენიმ და სხვებმა აითვისეს ბრწყინვალე ისინი კარგა ხანს ამუშავედნენ ამ ხერხს და ეს „წესრიგის არეულობა“ პირველად თბილისელებმა განხორციელეს დაუეიწყარ თამაშში 1939 წელს მოსკოვის ცელკა-სთან, როცა „სამხრეთელებმა“ თათქმს უიმედო თამაშში, როცა ისინი აგებდნენ 1:4-ს (პირველი ტიმი), მოიგეს მატჩი ანგარიშით 5:4!

თავდამსხმელთა მიერ ადგილების შეცვლის სისტემა შემდგომში სხვა გუნდებმაც გადაიღეს და ახლა იგი საბჭოთა ფეხბურთის ტაქტიკური არსენალის ერთ-ერთ ძირითად თავისებურებას წარმოადგენს.

თბილისის „დინამოს“ ნახევარმცველები გ. გაგუა, მ. ბერძენიშვილი და გ. ჯორბენაძე ერთ-ერთი პირველთაგანი იყვნენ სსრ კავშირში, რომლებიც შესანიშნავად ასრულებდნენ თავდამსხმელთაა და მცველების ფუნქციებს მოწინააღმდეგე გუნდების მცველები ჩხირად გამოუვალ მდგომარეობაში ვარდებოდნენ, როცა მათი კარის იერიშებში მერ- და მე-7 თბილთაელი ჩაებმებოდა ხოლმე.

ახალი სიტყვა თქვა ფეხბურთში თავისი ღრობის საუკეთესო მეკარე ა. ღორბოვიმაც. იგი საჭირო მომენტებში კარდან თამაშად გამოდიოდა წინ, ერეოდა მცველთა რიგებში და უვნებლყოფდა მოწინააღმდეგის იერიშებს საჯაროო ზეიდანზე, კარის ახლო მისადგომებზე.

თბილისის „დინამოს“ საკუთარი, სპეციფიკური სტილია უაღრესად სწრაფი ტემპი, მოხდენილ გადაკემებზე და დრიბლინგზე აჯკული თამაში, თავდამსხმელთა მიერ ადგილების გაზრდებულ ცვლა, კუნდის ყოველი წვერის მაღალი ტექნიკა.

საზღვარგარეთ

ქართველ ფეხბურთელებს კარგად იცნობენ ჩვენი სამშობლოს საზღვრებს გარეთაც. არც ერთხელ არ დამარცხებულა თბილისის „დინამო“ უცხოეთში!

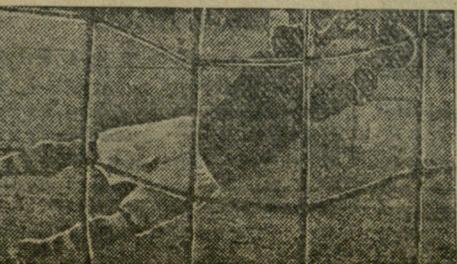
თბილისის „დინამოს“ პირველი საერთაშორისო მატჩი საზღვარგარეთ ჰქონდა ირანელ ფეხბურთელებთან (1944 წ.). თბილისელებმა ადვილად — 5:1 — დაამარცხეს ირანის ნაკრები. მეორე თამაშში დინამოელებმა მოუგეს თეირანის ნაკრებს (4:0).

ერთი წლის შემდეგ თბილისის „დინამო“ გაემგზავრა რუმინეთს, სადაც მოიპოვა გამარჯვებანი რუმინელების საუკეთესო გუნდებთან შეხვედრებში — 2:1 (ცფრ), 10:5 („იუვენტუსი“), 5:0 (ტიმიშოარა).

1951 წელს თბილისის „დინამო“ ჩავიდა პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკაში, სადაც მათ წინააღმდეგ ითამაშა პოლონეთის თეხბურთის ყველა ლიდერმა — თასის მფლობელმა და ჩემპიონატში პირველ 3 ადგილზე გასულმა გუნდებმა.

დინამოელებმა ბრწყინვალედ ჩაატარეს ტურნი და სამშობლოში ასეთი შედეგით დაბრუნდნენ: 3 მოგება და 1 ფრე ბურთების საერთო შეფარდებით 10:1.

სურათებზე: მარცხნივ — თბილისის „დინამოს“ მატჩი კიევის თანაკლებლებთან 1937 წელს. მ. ბერძენიშვილს გააქვს ბურთი მოწინააღმდეგის კარში; შუაში — მეკარე ა. ღორბოვის ნაბტომი; მარჯვნივ — პაიქაძე, მოსკოვის „დინამოს“ რამდენიმე მცველით გარემორტყმული, გადის მოწინააღმდეგის კარისაკენ.

დავახსროთ ლელობურთის თამაშის წესები

ამას წინათ, „ლელო“ რედაქციამ ქობულეთში მოაწყო ვაჭრობის მოთხრობის დ. ჩხიკვაძის, ი. და დ. ცინცაძეების წერილის „ლელობურთის თამაშის წესების შესახებ“ განხილვა, რომელსაც დაესწრნენ ქობულეთის რაიონის ლელობურთელთა ნაკრები გუნდის 18 წევრი, ფიზკულტურის რაიონული კომიტეტის მუშაკები და სხვ.

ქვემოთ ვაქვეყნებთ ქობულეთის ლელობურთელთა შენიშვნებს.

რუსთაველზე ზამთარია და ჩონჩხები ხეთა, შენ კი ხად ხარ ძმაო, ახლა — თბილისში ვერ გხედავ. ალბათ, ისევ ბაკურიანს, სერავ ყურე-ეზოს... აბა, როგორ გაეცევი თბილამურის სეზონს... თოვლი, თოვლი, ისევ თოვლი, ბამბახავით თეთრი... და მიაპობ მთის ცივ მარს აბორგენულ მკერდით! მეი, ვახსოვს, ხულ პირველად ბაკურიანს ჩახვდა? თბილამურის ხმარება რომ არ ვიცოდი, კაცმა? დავეყარა თვალმავალად ჩვენ სიცილი მწველი — მოცარული თბილამური და პიუპო ხველი. დიდი იყო ჩვენი სწავლის სურვილი და ნდობა; ვერც ერთმა კი ვერ გავხედეთ ტრამპლინიდან ხტომა. გადაფრინდა ქარაფიდან უცებ მივა გავა, მივამ ქარი, თუ თვითონ ის გაიტაცა ქარმა... იმ დღეების მოგონება დღესაც მკერდში მოჩქეხს... მე ჩავივლი რუსთაველზე დღემ მინც ორჯერ. თქვენი კი, ალბათ, ბაკურიანს სერავთ ყურე-ეზოს... აბა, როგორ გაეცევი თბილამურის სეზონს? თოვლი, თოვლი, ისევ თოვლი ბამბახავით თეთრი... და მიაპობ მთის ცივ მარს, აბორგენულ მკერდით!

ლადო მრეაზვილი

ბათუმის ნორჩ ღინამოვლთა ნაკრები

საქართველოს ნორჩ ღინამოვლთა სპორტკლუბიდან, რომელიც ახლახან დაამოყარა, კარგ შედეგებს მიაღწია ბათუმის კოლექტივმა. მან მოიპოვა საერთო პირველი ადგილი და გარდა მავალი ვერცხლის თასი.

წარმატებას მიაღწიეს ბათუმის მსოფლიო ლეგებმა, რომლებმაც 600 შესაძლებელიდან დააგროვეს 534 ქულა და პირველობა დაისაკუთრეს.

საინტერესოდ მიმდინარეობდა შეხვედრები კალათბურთში. გოგონათა შორის პირველი ადგილი აიღო ბათუმის გუნდმა, ჭაბუკთა შორის — ქუთაისის კოლექტივმა.

ტანმოვარჯიშეთა შეჯიბრება დამთავრდა ქუთაისელთა გამარჯვებით.

გასწორება

ვაჭრობა „ა. წ. მე-4 ნომერში“ გამოქვეყნებულ ე. გულბერგის, კერძის საქარაკო პარტიში შეიქმნა მერ-სელა უნდა იკითხებოდეს ხ 5, ხოლო მე-16 სელა ...ed.

სასკოლო ფიზკულტურა კოლექტივში

დღი სიყვარულით ეუფლება ჩვენი რესპუბლიკის მოსწავლე ახალგაზრდობა ფიზკულტურასა და სპორტს. მრავალი მოსწავლე ჩამბულია სხვადასხვა სექციებში, სადაც სისტემატური წვრთნის შედეგად იკაუებს სხეულს, იმაღლებს სპორტულ მომზადების დონეს. რედაქცია ღებულობს წერილებს, რომლებიც მოგვითხრობენ რესპუბლიკის სკოლების სპორტული ცხოვრების შესახებ.

როგორც ქ. სტალინიდან ნ. ზაღვილი გვწერს, დიდი პოპულარობით სარგებლობს ქალაქის № 1 საშუალო სკოლაში საქარაკო სპორტი. სკოლაში ნაყოფიერად მუშაობს ქარაკის ორი გუნდი, რომლებსაც ხელმძღვანელებენ ოლქის ჩემპიონი ო. ვასიევი და სკოლის ჩემპიონი ტ. სარათია. მოსწავლეთათვის ეწყობა ლექცია-მოსწავლებების ქარაკის განვითარების, გამოჩენილ მოქარაკეთა შემოქმედების შესახებ. მოსწავლეები არჩევენ და სწავლობენ ჩვენი ქვეყნის დიდოსტატების საქარაკო პარტიებს.

ხშირად მონაწილეობენ სკოლის მოქარაკეები საქარაკო და საოლქო შეჯიბრებებში. სკოლას ჰყავს 30-ზე მეტი თანრიგისანი მოქარაკე, ორი მათგანი შეყვანილია ქალაქის ნაკრებ გუნდში.

ჩვენი მკითხველი ვ. სალომეაშვილი ახმეტლიდან გვატყობინებს, რომ ამას წინათ სოფ. ლუისის საშუალო სკოლაში გაიმართა მსოფლიო შეჯიბრება სკოლის პირველობაზე. შეჯიბრებაში გაიმარჯვა XI კლასის მოსწავლე თ. წილაშვილმა, რომელმაც 50 შესაძლებელიდან 46 ქულა მოაგროვა. მეორე ადგილი დაიკავა ლ. ჩხუტიანი (45 ქულა).

მახარაძის რაიონის სოფ. შემოქმედის საშუალო სკოლაში, იუწყება

ვ. ბურჯულაძე — დიდი მოსწავლეა ემცევა ფიზკულტურულ საქმიანობას. სკოლის ძირეულ კოლექტივში გაერთიანებულია 222 მოსწავლე. სკოლას ჰყავს 20-ზე მეტი თანრიგისანი, მშთ I და II საფეხურის 36 და იმშთ 71 ნიშნისანი. სკოლის ფიზკულტურებს რესპუბლიკურ შეჯიბრებებში წარმატებებისათვის მიღებული აქვთ 12 ინდივიდუალური სიგელი. კარგად მუშაობენ კალათბურთის, მძლეოსნობის, ტანვარჯიშის სექციები, ქარაკის წრე.

ნაყოფიერ საქმიანობას ეწევიან მახარაძის ქალთა № 1 საშუალო სკოლის სპორტული სექციებიც. ფიზკულტურის მასწავლებელი ი. ჭანჭილაშვილი დიდ ყურადღებას უთმობს მოსწავლე ახალგაზრდობის ფიზიკური აღზრდის საქმეს. სკოლაში, გვწერს ქ. ჩხიკვი, სისტემატურად ტარდება დილის გამამხნევებელი ვარჯიში. მოსწავლეების განკარგულებაშია კეთილმოწყობილი სპორტდარბაზი. სკოლამ გადაჭარბებით შეასრულა ფიზიკური კულტურის განვითარების 1951 წლის სახელმწიფო გეგმა — მომზადებულია მშთ I საფეხურის 40 და იმშთ 50 ნიშნისანი.

ამას წინათ, ქალქ მახარაძის სპორტდარბაზში მოწყობა რაიონის სკოლების 1952 წლის სასკოლო პირველობის გათამაშება ფრენბურთისა და ტანვარჯიშში. პირველობას ფრენბურთში ერთმანეთს ეცილებოდა 12 სკოლის კოლექტივი. ყველაზე უფრო მომზადებული აღმოჩნდნენ სოფ. ნატანების საშუალო სკოლის (ფიზიკური აღზრდის მასწავლებელი გ. ხომერიკი) ფრენბურთელები, რომელთაც მოიპოვეს რაიონის 1952 წლის ჩემპიონის წოდება. ტანვარჯიშში გუნდური პირველობა ერთობ სოფ. შემოქმედის საშუალო სკოლის ნორჩ ფიზკულტურელებს.

გამოქვეყნებული წერილების კვადრატები

„პირველი პირი, საქმე კი წინ არ მიდის“

ვაჭრობა „ლელო“ 1951 წლის 5-ე ნომერში მოთავსებულ წერილში „პირველი პირი, საქმე კი წინ არ მიდის“ აღნიშნული იყო, რომ თბილისის „ღინამოს“ სტადიონის დირექციის მძლეოსნობის განვითარებისათვის საკმაო დანატრეხებას არ იჩენს. წერილში სხვათაშორის აღნიშნული იყო, რომ მძლეოსნობის განვითარებისათვის საკმაო დანატრეხებას არ იჩენს.

„შაქლიანს კალათბურთელთა მოწოდებით“

ვაჭრობა „ლელო“ 1951 წლის 5-ე ნომერში მოთავსებულ წერილში „შაქლიანს კალათბურთელთა მოწოდებით“ აღნიშნული იყო, რომ თბილისის უმაღლესი სკოლების კალათბურთელთა გათამაშებამ, რომლის დროს ადგილი ჰქონდა სპორტსმენთა მიერ დისციპლინის დარღვევის შემთხვევებს, გამოავლინა მთელი რიგი ნაკლოვანებანი.

როგორც თბილისის ფიზკულტურისა და სპორტის საქმეთა საქალაქო კომიტეტის თავმჯდომარის მოვალეობის აღსრულებელი აშ. ვ. კინკაძე გვატყობინებს, კომიტეტმა კალათბურთის საქალაქო სექციასთან ერთად განიხილა ვაჭრობის გამოქვეყნებული სტატია და მოისმინა უმაღლესი სასწავლებლების კალათბურთელთა შეჯიბრების მთავარი მსაჯის გ. ავალიშვილის ანგარიში.

თათბირზე განხილულ იქნა აგრეთვე ცალკეულ მოთამაშეთა და მსაჯეთა მიერ დისციპლინის დარღვევის საკითხი. შეჯიბრებაზე დაუშვებელი საქციელებისათვის დისკვალიფიცირებულ იქნა სპორტის ოსტატი ლ. ინჭიკიშვილი, ხოლო მოთამაშე ვ. ავალიშვილს მიეცა გაფრთხილება. იმ მსაჯების მიმართ, რომლებიც დანიშნულ დროს თამაშებზე არ გამოცხადდნენ, მიღებულია სათანადო ზომები.

ქარნალი „ფილა“

როგორც ჩეხოსლოვაკიის დეპუტატი სააგენტო იუწყება, 1952 წლის დასაწყისში პრაღაში გამოცემულ დაიწყო საერთაშორისო საქარაკო ფედერაციის ოფიციალური ორგანი „ფილა“.

ქურნალი გამოვა ხუთ ენაზე — რუსულზე, გერმანულზე, ფრანგულზე, ინგლისურზე და ესპანურზე.

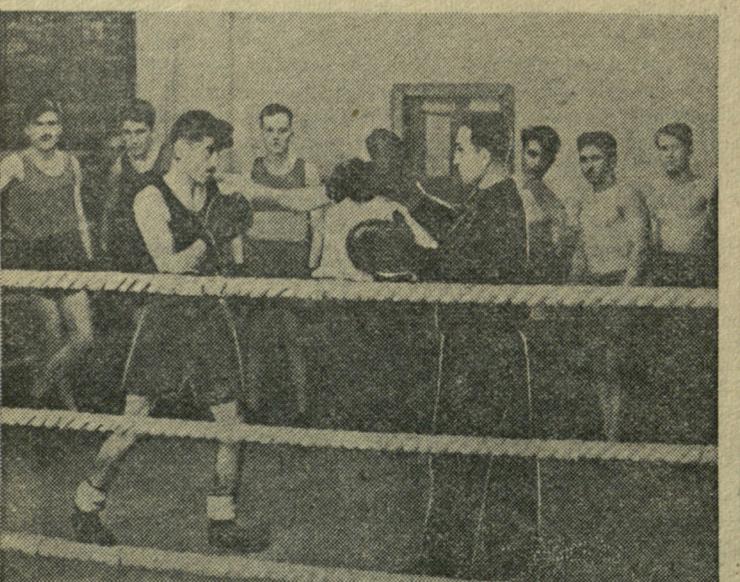
ქურნალის მიზანია ხელი შეუწყოს არა მარტო საერთაშორისო საქარაკო ფედერაციის განვითარებას, ყველა ეროვნული კავშირის ურთიერთთანამშრომლობას, არამედ ყველა ქვეყნის მოქარაკეთა ბრძოლას მშვიდობის დიდი საქმიანობისათვის.

ჩამდინი სპორტით

იტალიელმა ველომარბიელმა ფ. აურეჯიმ ამას წინათ მალაქა წარმატებას მიაღწია, მილანის ტრეკზე მან განავითარა სიჩქარე 43,305 კილომეტრი საათში, რითაც გააუმჯობესა ოფიციალური მსოფლიო რეკორდი.

იანვრის ბოლოს ბომბეში (ინდონეზია) იწყება მსოფლიოს 1952 წლის პირველობის გათამაშება მაგიდას ჩოგბურთში. როგორც ცნობილია, გასული წლის მსოფლიო გუნდურ ჩემპიონატში გაიმარჯვეს ჩეხოსლოვაკია (ვაჟთა შორის) და რუმინეთის (ქალთა შორის) წარმომადგენლებმა.

რედაქტორი მ. კაკაბაძე

ქუთაისი, ქალაქის მოკრივეთა მეცადინეობა, მწვრთნელი ი. მარქაროვი (მარჯვნივ) ავარჯიშებს პირველთაშორის ა. ჩიკვაძეს, ფოტო დ. კაკაბაძის.